

Kolmen kantelun käsittelyn kesto valtakunnanvoudin kansliassa

ASIAN VIREILLETULO

Ulosottolaitoksen keskushallintoon valtakunnanvoudin kansliaan tekemäni laillisuusvalvontakäynnin havaintojen perusteella otin omana aloitteena tutkittavakseni kolmen kantelun käsittelyn viipymisen.

Kantelut olivat tulleet vireille 8.6.2022 (UOL/1577/2022), 19.12.2022 (UOL/3333/2022) ja 7.2.2023 (UOL/368/2023). Laillisuusvalvontakäynnilläni 22.10.2024 ilmeni, että kantelut olivat valtakunnanvoudin kansliassa yhä ratkaisematta.

SELVITYS

Valtakunnanvoudin kanslia on antanut 28.1.2025 päivätyn selvityksen ja lausunnon.

Valtakunnanvoudin kanslia on ratkaissut selvityspyynnössäni yksilöidyt kantelut 20.11.2024, 17.12.2024 ja 10.1.2025. Käytössäni on ollut kyseiset päätökset.

RATKAISU

Oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Ulosottokaaren 10 luvun 27 §:n mukaan ulosottoviranomaisen lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä saa tehdä kantelun Ulosottolaitoksen keskushallinnolle. Pykälän 2 momentin mukaan kantelun ratkaisee valtakunnanvouti tai hänen määräämänsä johtava hallintovouti. Valtakunnanvoudin tai apulaisvaltakunnanvoudin toimista tehdyn kantelun ratkaisee oikeusministeriö. Pykälän 3 momentin mukaan kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

Ulosottomenettely on lainkäyttömenettelyä eikä hallintolakia sen 4 §:n soveltamisalarajauksen mukaisesti sovelleta ulosottoon. Hallintolain 8 a luvun säännökset hallintokantelusta tulevat kuitenkin sovellettavaksi myös ulosottoviranomaisen lainkäyttöä koskevaan kanteluun edellä todetun ulosottokaaren 10 luvun 27 §:n 3 momentin johdosta. Jos kyse on ulosottoviranomaisen muusta viranomaistoiminnasta kuin ulosotosta, hallintolain 8 a luvun säännöksiä sovelletaan suoraan lain soveltamisalasäännösten perusteella ([LaVM 22/2018 vp](#) s. 16).

Hallintolain 53 b §:n 1 momentin mukaan valvova viranomainen ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aihetta. Jos kantelun johdosta ei ole aihetta ryhtyä toimenpiteisiin, siitä tulee viivytyksettä ilmoittaa kantelun tekijälle. Pykälän 2 momentin mukaan hallintokantelua käsiteltäessä on noudatettava hyvän hallinnon perusteita ja turvattava niiden henkilöiden oikeudet, joita asia välittömästi koskee.

Tapahtumatiedot

UOL/1577/2022

Kantelu oli tullut vireille 8.6.2022 ja ratkaistu 10.1.2025.

Valtakunnanvoudin kanslia on lausunnossaan todennut, että kantelua käsiteltäessä havaittiin ulosottomenettelyssä epäkohta, minkä yleisyyttä oli tarpeen oma-aloitteisesti selvittää yli sen,

mistä kantelussa varsinaisesti oli kyse. Lisäselvityksien tekeminen oli viivästynyt muiden asioiden käsittelyn ja työmäärän vuoksi. Lisäselvitykset olisi tullut tehdä joutuisammin ja kantelu olisi ollut ratkaistavissa nopeammin, mitä asiassa on tapahtunut.

UOL/3333/2022

Kantelu oli tullut vireille 19.12.2022 ja ratkaistu 20.11.2024.

Valtakunnanvoudin kanslia on lausunnossaan todennut, ettei kantelussa ole sellaisia sisällöllisiä syitä, etteikö sitä olisi voitu käsitellä toteutunutta nopeammin.

UOL/368/2023

Kantelu oli tullut vireille 7.2.2023 ja ratkaistu 17.12.2024.

Valtakunnanvoudin kanslia on lausunnossaan todennut, että kantelussa on ollut kyse ulosotto-menettelyä laajemmin koskevasta linjattavasta oikeudellisesta menettelykysymyksestä, johon ei ole ollut löydettävissä suoraa vastausta laista eikä asiasta ole ollut löydettävissä myöskään linjauksia oikeuskirjallisuudesta taikka Ulosottolaitoksen koulutusmateriaaleista. Asia on siis ollut laadultaan sellainen, että asian päätösharkinta ja ratkaisun kirjoittaminen on vaatinut aikaa. Valtakunnanvoudin kanslia on todennut, että asian käsittelyaikaa voidaan kuitenkin pitää verraten pitkänä.

Yhteenvetona selvityspyynnössä yksilöidyistä kanteluista valtakunnanvoudin kanslia totesi, että ne olisivat olleet käsiteltävissä toteutunutta joutuisammin, mikäli niiden käsittelylle ei olisi ollut niistä vastaavan esittelijän työn ruuhkautumisesta johtuvaa syytä.

Arviointi

Kanteluja käsittelevällä viranomaisella on laaja harkintavalta arvioida, miten ja kuinka laajasti se tutkii ja käsittelee sille tehtyjä kanteluja. Viranomaisella on myös itsenäinen harkintavalta päättää kussakin tapauksessa riittäväksi ja tarkoituksenmukaisimmaksi katsomastaan toimenpiteestä ja seuraamuksesta. Hallintolain muuttamista koskevan hallituksen esityksen ([HE 50/2013 vp](#) s. 24) mukaan valvovan viranomaisen tulisi harkita tapauskohtaisesti, millaisia toimenpiteitä yksittäinen kantelu edellyttää. Kantelut ovat moninaisia ja arvioidessaan niiden edellyttämiä toimenpiteitä valvovan viranomaisen harkintavallan tulisi olla laaja ja harkintaa ohjaavien seikkojen joustavia.

Viranomaisen laajaa harkintavaltaa rajaavat kuitenkin kanteluiden käsittelyssä viranomaisen sovellettavaksi tulevat hyvän hallinnon perusteet. Niihin liittyvät olennaisesti myös asian käsittelyn viivytyksettömyyttä koskevat vaatimukset.

Tässä päätöksessä käsiteltyjen kolmen kantelun käsittelyajat olivat seuraavat:

- UOL/1577/2022: vireille 8.6.2022, ratkaistu 10.1.2025. Käsittelyaika 2 vuotta 7 kuukautta.
- UOL/3333/2022: vireille 19.12.2022 ja ratkaistu 20.11.2024. Käsittelyaika 1 vuosi 11 kuukautta.
- UOL/368/2023: vireille 7.2.2023 ja ratkaistu 17.12.2024. Käsittelyaika 1 vuosi 10 kuukautta.

Valtakunnanvoudin kanslia on lausunnossaan todennut käsityksensä, että kyseisten kanteluiden käsittely on viivästynyt. Kanslian mukaan viivästyminen ei kuitenkaan ole vaarantanut kantelijoiden oikeusturvaa, mutta sen saaminen on viivästynyt tavalla, jota ei voida pitää hyvän hallinnon perusteiden mukaisena.

Yhdyn valtakunnanvoudin kanslian esittämään näkemykseen selvityspyynnössä yksilöityjen kolmen kantelun käsittelyn viivästymisestä.

Kanteluiden pitkiä käsittelyaikoja on perusteltu ennen kaikkea niitä käsitelleen esittelijän työn ruuhkautumisella. Sen seurauksena tarvittavien lisäselvitysten ja ulosottomenettelyn näkökulmasta laajempaa ohjaavaa vaikutusta koskevien oikeudellisten kysymysten käsittely on lykkääntynyt.

Syyt käsittelyjen viivästymiselle ovat sinänsä ymmärrettävät. Lähtökohtaisesti yksinomaan työmäärällä ei kuitenkaan voida oikeudellisesti hyväksyttävästi perustella käsittelyn viivästymistä viranomaisessa. Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännössä on melko vakiintuneesti katsottu, että viranomainen ei voi pätevästi vedota kiireelliseen työtilanteeseen ja resursseihin asian käsittelyn viipyessä, vaan lähtökohtaisesti sen on huolehdittava siitä, että sillä on tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen tarvittavat resurssit ja ne on tehokkaasti kohdennettu kulloissakin tilanteessa.

Resurssien tarkoituksenmukaisessa kohdentamisessa olennaista on osaltaan viranomaisten omien seurantajärjestelmien toimivuus ja esihenkilöiden valvonta. Selvityspyynnössäni olinkin pyytänyt lausumaan myös siitä, miten kanteluiden käsittelyaikoja valtakunnanvoudin kansliassa seurataan.

Valtakunnanvoudin kanslia on todennut, että vanhimpien vireillä olevien kanteluiden käsittelyn viivästyminen on ollut oikeudellisen yksikön tiedossa ja niiden käsittelemiseksi on annettu vastaavalle esittelijälle käsittelyaikatavoite, jonka mukaisesti esittelijä on vallitsevassa työtilanteessa pitkälti suoriutunut.

Valtakunnanvoudin kanslia on todennut, että vaikka kanteluiden käsittelyn seuranta on käytännössä jatkuvaa, esihenkilön seuranta ei ole riittävästi ulottunut yksittäisten kanteluiden sisältöön, eli siihen onko viivästykselle kantelun sisällöstä johtuvia asianmukaisia perusteita. Huomiota on enemmän kiinnitetty asioiden käsittelyn tilaan ja kestoon yleisesti. Yksikön esihenkilö on todennut näkemyksensä, että jatkossa seurantaa tulee paremmin kohdentaa yksittäisten kanteluiden sisältöön niissä kanteluissa, jotka mahdollisesti ovat olleet vireillä yli vuoden.

Kanteluiden keston seurannan ja valvonnan osalta asia ei anna aihetta toimenpiteisiin ottaen huomioon valtakunnanvoudin kanslian lausunnossa esiin tuomat seikat ja toimenpiteet.

Valtakunnanvoudin kanslia on lausunnossaan lisäksi tuonut esille, että huolimatta kasvaneista asiamääristä, kanteluiden keskimääräinen käsittelyaika on valtakunnanvoudin kansliassa viime vuosina parantunut. Kanteluille asetettu kuuden kuukauden keskimääräinen käsittelyaikatavoite on viime vuosina saavutettu.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Saatan päätökseni ja siinä esittämäni käsitykseni kanteluiden käsittelyn viipymisestä valtakunnanvoudin kanslian tietoon.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki